

वेळ - ३ तास

एकूण गुण - १००

सूचना - १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्र. १ (अ) भारतीय साहित्यशास्त्रातील वक्रोक्ती सिद्धांताद्वारे साहित्याचे स्वरूप स्पष्ट करा. २०
किंवा
(आ) आनंदवर्धनाच्या ध्वनीसिद्धांताद्वारे साहित्य स्वरूपविषयक चर्चेचा आढावा घ्या.
- प्र. २ (अ) भरताचे रससूत्र त्यातील विविध घटकांच्या आधारे सविस्तर स्पष्ट करा. २०
किंवा
(आ) अभिनवगुप्ताने केलेल्या रसविषयक मीमांसेचा सविस्तर परिचय करून द्या.
- प्र. ३ (अ) शब्दशक्तीचे स्वरूप स्पष्ट करून व्यंजना या शब्दशक्तीचे साहित्यभाषेसंदर्भात महत्त्व स्पष्ट करा. २०
किंवा
(आ) छंद, वृत्त व मुक्तछंद या संकल्पनांच्या आधारे साहित्यभाषेचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- प्र. ४ (अ) प्रतिभेचे साहित्यनिर्मितीच्या प्रक्रियेतील स्वरूप व महत्त्व सविस्तर स्पष्ट करा. २०
किंवा
(आ) भारतीय साहित्यशास्त्रातील साहित्य प्रयोजनविचाराचा सविस्तर आढावा घ्या.
- प्र. ५ पुढीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा. २०
(अ) वामनाचा रीतिसिद्धांत.
(ब) लोल्लटाची रसप्रक्रियेबाबतची मांडणी.
(क) अभिधा - शब्दशक्तीचे स्वरूप.
(ड) अभ्यास - एक काव्यकारण.

वेळ ३ तास

गुण १००

- सूचना - १. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
२. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्रश्न १. (अ) भारतीय साहित्यशास्त्रातील वामनाच्या रीतिविचाराचे स्वरूप स्पष्ट करा.

२०

किंवा

(ब) आनंदवर्धनाच्या ध्वनिसिद्धांताचा सविस्तर परिचय करून द्या.

प्रश्न २. (अ) भारतीय साहित्यशास्त्रातील भरतमुनींचे नाट्यविषयक रसविवेचन विशद करा.

२०

किंवा

(ब) साहित्याचा आस्वादासंदर्भात अभिनवगुप्ताच्या रसविषयक उपपत्तीचा परिचय करून द्या.

प्रश्न ३. (अ) शब्दशक्ती म्हणजे काय? ते सांगून लक्षणा शब्दशक्तीचे स्वरूप व महत्त्व स्पष्ट करा.

२०

किंवा

(ब) साहित्यभाषेच्या संदर्भातील छंद आणि मुक्तछंद या संकल्पना सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न ४. (अ) भारतीय साहित्यशास्त्रात प्रतिभेविषयी मांडलेल्या विविध मतांचा थोडक्यात परामर्श घ्या.

२०

किंवा

(ब) भारतीय साहित्यशास्त्रातील प्रयोजन विचाराचा सविस्तर आढावा घ्या.

प्रश्न ५. पुढीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा.

२०

(अ) कुंतकाचा वक्रोक्तीसिद्धांत.

(ब) भट्टलोल्लटाची रसाविषयक उपपत्ती.

(क) व्यंजना शब्दशक्तीचे प्रकार.

(ड) व्युत्पत्ती - एक काव्यकारण.
